

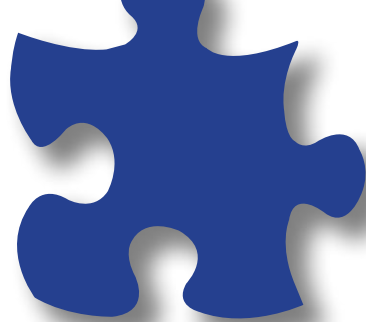

GUIA DEL TRACTAT DE LISBOA

COMISSIÓ
EUROPEA

ÍNDEX

INTRODUCCIÓ	1
UNA UNIÓ DEL SEGLE XXI	2
PUNTS CLAU DEL TRACTAT DE LISBOA.....	4
VOLEU SABER-NE MÉS?	10
El camí cap a Lisboa	11
Els canvis institucionals	12
Glossari	15

Trobareu aquest document, així com altres informacions sobre les publicacions de la UE a:
<http://ec.europa.eu/publications>

Edició original: Your Guide to the Lisbon Treaty - ISBN original: 978-92-79-12935-3

Comissió Europea
Direcció General de Comunicació
Publicacions
B-1049 Brussel·les

Text original finalitzat el juliol de 2009

Copyright: Portada Group © Getty Images - Handshake © Corbis, p.1 ¡Stockphoto, p.2 ¡Stockphoto (Joerg Reinmann), p.4 ¡Stockphoto, p. 6 ¡Stockphoto (Emrah Turudu), p. 7 Comissió Europea/ECHO, p.8 Comissió Europea, p.10 Reporters, p.12 Parlament Europeu, p.15 ¡Stockphoto (Mikael Damkier).

Luxemburg: Oficina de Publicacions de la Unió Europea, 2009
16pp. - 16,2 x 22,9 cm

© Unió Europea, 2009
Reproducció autoritzada citant-ne la font. Per la utilització de les fotografies, s'ha de demanar autorització directament als propietaris del copyright.

Traducció i edició en català:
Representació de la Comissió Europea a Barcelona - Gener de 2010
ISBN: 978-92-79-14927-6
La traducció ha estat elaborada a partir de la versió anglesa.

Imprès en paper reciclat

INTRODUCCIÓ

Després dels milions de víctimes que havien causat les guerres mundials a Europa, la creació de la Unió Europea va marcar el començament d'una nova era en què els països europeus decidien resoldre els seus conflictes mitjançant el diàleg i no mitjançant les armes. Avui dia els ciutadans de la UE gaudeixen d'un munt d'avantatges: entre d'altres, un mercat amb una moneda única que fa que el comerç sigui més fàcil i eficient, uns drets dels treballadors molt avançats, el dret a la lliure circulació de persones i un medi ambient més net.

Però val a dir que les normes actuals van ser dissenyades per a una Unió molt més petita que no havia de fer front a reptes del món actual com ara el canvi climàtic, la recessió mundial o la delinqüència internacional. La Unió Europea té un gran potencial per fer front a tots aquests problemes i ha adquirit el compromís de plantar-hi cara, però només era possible fer-ho si millorava el seu funcionament. Aquesta és precisament la finalitat del Tractat de Lisboa: fer que la Unió Europea sigui més democràtica, més eficaç i més transparent, donar als ciutadans i als parlaments nacionals més possibilitats de participar en les decisions que es prenen en l'àmbit europeu i permetre que la Unió tingui una presència més gran i més visible en el món, tot respectant, però, els interessos nacionals dels seus estats membres.

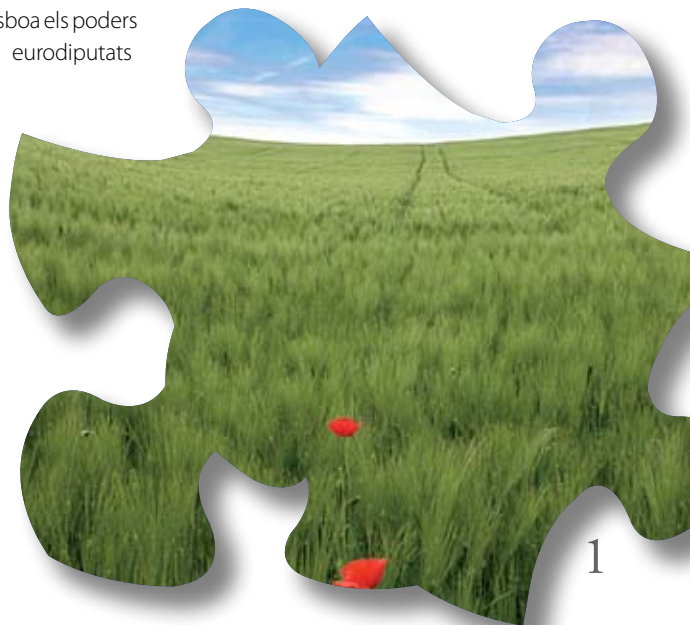
El Tractat de Lisboa consagra el dret d'iniciativa ciutadana mitjançant el qual, aplegant un milió de signatures, es pot demanar a la Comissió Europea que presenti una determinada proposta legislativa.

D'altra banda, gràcies al Tractat de Lisboa els parlaments nacionals disposen de més capacitat per mirar-se de ben a prop la legislació de la UE abans que no sigui aprovada i assegurar-se que no s'estan vulnerant les seves competències en assumptes que s'han d'abordar en l'àmbit nacional, autonòmic o local.

També s'incrementen en el Tractat de Lisboa els poders del Parlament Europeu perquè els eurodiputats puguin opinar sobre un ventall molt més gran de qüestions.

Contràriament al que s'havia decidit amb el Tractat de Niça, la Comissió Europea continua ara estant formada per un comissari per estat membre.

En aquest fullet trobareu informació sobre algunes de les conseqüències que té el Tractat de Lisboa per als ciutadans europeus.

UNA UNIÓ DEL SEGLE XXI

El Tractat de Lisboa va ser signat pels vint-i-set estats membres de la Unió Europea el 13 de desembre del 2007.

Un cop enllestit, el Tractat ha hagut de ser aprovat per tots i cadascun dels estats membres d'acord amb els seus ordenaments jurídics respectius.

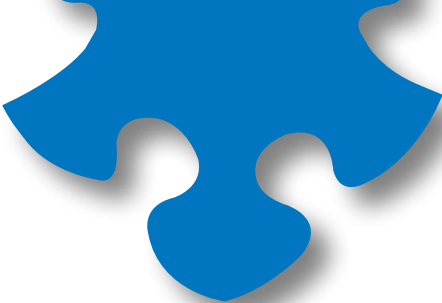
Per què calia un nou tractat?

La UE ha canviat molt. El nombre d'estats membres s'ha quadruplicat.

El món també canvia molt de pressa. En aquest nou segle, Europa ha de fer front a molts reptes: la crisi econòmica, el canvi climàtic, el desenvolupament sostenible, la seguretat energètica i la delinqüència internacional.

El Tractat de Lisboa s'ha redactat precisament perquè els estats membres han hagut de reconèixer que els tractats vigents no servien per fer front als reptes que plantegen tots aquests canvis.

- El Tractat de Lisboa modifica i actualitza els tractats anteriors de la UE
- El Tractat de Lisboa té en compte els esdeveniments dels últims 50 anys i el fet que la UE ha passat d'estar constituïda pels sis estats membres fundadors a tenir-ne vint-i-set.
- L'objectiu del Tractat de Lisboa és millorar el funcionament, l'eficàcia i l'eficiència de la Unió.
- Gràcies al Tractat de Lisboa la Unió Europea pot defensar millor els interessos dels ciutadans i aquests poden participar directament en la política europea mitjançant el dret d'iniciativa ciutadana.
- El Tractat de Lisboa defensa els drets dels ciutadans mitjançant la Carta dels Drets Fonamentals.
- El Tractat de Lisboa atorga més poders al Parlament Europeu i als parlaments nacionals.
- Gràcies al Tractat de Lisboa es poden prendre decisions de manera molt més ràpida.
- El Tractat de Lisboa fa possible que la UE s'expressi amb una sola veu en l'escena internacional.

-
- El Tractat de Lisboa introdueix mesures per resoldre qüestions urgents que afecten la qualitat de vida de la gent com ara el canvi climàtic, la delinqüència internacional i la seguretat del subministrament energètic.
 - Alhora el Tractat de Lisboa respecta els drets de cadascun dels estats membres especialment en qüestions tan sensibles com ara la fiscalitat o la defensa.

Objectius i valors de la UE

El Tractat de Lisboa defineix clarament quins són els grans objectius i reivindica els valors de la defensa de la pau i de la democràcia, el respecte dels Drets Humans, la justícia, la igualtat, la defensa de l'estat de dret i el foment de la sostenibilitat.

En virtut del Tractat de Lisboa la Unió Europea:

- Ofereix als seus ciutadans un espai unificat de llibertat, seguretat i justícia sense fronteres interiors.
- Ha de maldar per aconseguir un desenvolupament sostenible a Europa basat en un creixement econòmic equilibrat i en l'estabilitat dels preus en una economia social de mercat fortament competitiva que garanteixi la plena ocupació, el progrés social i un alt nivell de protecció mediambiental.
- Ha de lluitar contra l'exclusió social i contra la discriminació i fomentar la justícia i la protecció socials.
- Ha de fomentar la cohesió territorial, social i econòmica i la solidaritat entre els estats membres.
- Ha de mantenir el seu compromís amb la unió econòmica i monetària, amb l'euro com a moneda.
- Ha de defensar els seus valors arreu del món i promoure la pau, la seguretat, el desenvolupament sostenible, la solidaritat i el respecte entre els pobles, el lliure comerç i el comerç just i l'eradicació de la pobresa.
- Ha de contribuir a defensar els Drets Humans i especialment els drets dels infants i l'estricta observança i desenvolupament del dret internacional, incloent-hi els principis de la Carta de les Nacions Unides.

Vet aquí els grans objectius i valors que defensem. El Tractat de Lisboa dóna, doncs, a la UE les eines per assolir-los.

PUNTS CLAU DEL TRACTAT DE LISBOA

Una UE més democràtica i més oberta al món

El Tractat dóna als ciutadans més possibilitats de participar en les decisions de la UE.

Gràcies al dret d'**iniciativa ciutadana**, aplegant un milió de signatures de ciutadans procedents d'un nombre significatiu d'estats membres, es pot demanar a la Comissió Europea que tiri endavant una determinada proposta legislativa.

Això dóna per primera vegada als ciutadans la possibilitat de participar directament en el procés legislatiu de la UE.

El Tractat de Lisboa estableix que, per millorar la transparència sobre les decisions que prengui la UE, les reunions del Consell de Ministres han de ser públiques quan s'hi tractin i s'hi votin projectes legislatius.

El Tractat de Lisboa incrementa el nombre d'àmbits en què el **Parlament Europeu** i el **Consell de Ministres** han de compartir les decisions. Això vol dir que els diputats del Parlament Europeu gaudeixen ara de més possibilitats de participar en el procés legislatiu i en l'aprovació del pressupost de la UE.

Per la seva banda, els **parlaments nacionals** també tenen ara més possibilitats de participar en les decisions de la UE. El nou sistema d'alerta inclòs en el Tractat de Lisboa permet que els parlaments nacionals puguin pronunciar-se sobre els projectes legislatius de la UE i verificar que les institucions europees no vulnerin les competències nacionals ni s'ocupin d'assumptes que es podrien resoldre millor a escala nacional, autonòmic o local.

Decisions més ràpides i eficaces

El Tractat de Lisboa simplifica els procediments de decisió.

Per poder actuar de manera més ràpida i eficaç, el Tractat de Lisboa amplia en el Consell de Ministres el nombre d'assumptes que es voten per majoria qualificada i es redueix el nombre dels que s'han d'aprovar per unanimitat.

I a partir del 2014 les decisions del Consell de Ministres només necessitaran una majoria qualificada del 55% del estats membres que representi com a mínim el 65% de la població de la UE. Aquest sistema donarà una doble legitimitat a les decisions de la UE.

Qualsevol proposta d'ampliar el nombre d'assumptes que es poden aprovar per majoria qualificada ha d'estar sotmesa, però, a regles molt estrictes. Caldrà que hi estiguin d'acord tots els estats membres i, a més a més, els parlaments nacionals hi tindran dret de veto.

Tot i això, hi ha àmbits polítics importants, com ara la fiscalitat o la defensa, que continuen estant subjectes al vot per unanimitat.

Modernització i democratització de les institucions de la UE

Un dels principals objectius del Tractat de Lisboa és modernitzar i democratitzar les institucions de la Unió Europea.

Per donar visibilitat a la Unió Europea en l'escena internacional i fer que s'hi puguin defensar els punts de vista i els valors europeus, s'estableix en el Tractat de Lisboa la figura de l'**Alt Representant de la Unió per als Afers Exteriors i la Política de Seguretat**, que és ahora **Vicepresident de la Comissió Europea**.

També s'hi estableix el nomenament d'un **President del Consell Europeu** per un màxim de cinc anys per donar continuïtat i coherència a la tasca d'aquesta institució i de la UE en general.

La **Comissió Europea** també disposarà d'un **President** elegit pel Parlament Europeu a proposta del Consell Europeu.

El Tractat de Lisboa reprèn i actualitza moltes de les disposicions econòmiques incloses en els anteriors tractats de la UE i inclou nous àmbits d'actuació, com ara els següents:

La política econòmica

En el Tractat de Lisboa els estats membres es comprometen a mantenir la unió econòmica i monetària i l'euro com a moneda de la UE.

La unió econòmica i monetària és un dels objectius més fonamentals de la UE. Actualment, l'euro ja és la moneda de setze estats membres.

Ara per ara, Europa ha de recuperar la prosperitat perduda i tornar a crear llocs de treball. De moment la UE i els estats membres ja han destinat 200.000 milions d'euros a finançar la recuperació econòmica.

D'altra banda, el Tractat de Lisboa incorpora el Banc Central Europeu dins de l'estructura institucional de la Unió.

La Unió Europea en el món

La Unió Europea es compromet a promoure els valors europeus en el món tot impulsant:

- La pau i la seguretat
- El desenvolupament sostenible
- La solidaritat i el respecte entre els pobles
- El lliure comerç i el comerç just
- L'eradicació de la pobresa
- La defensa dels Drets Humans
- El respecte del Dret Internacional i la seva millora en el marc de la Carta de les Nacions Unides

La UE és la potència comercial més gran del món i el més gran donant d'ajuda als països en vies de desenvolupament.

Gràcies a la creació de la figura de l'Alt Representant de la Unió per als Afers Exteriors i la Política de Seguretat, que és alhora Vicepresident de la Comissió Europea, la política exterior de la Unió és ara més coherent i està representada només per una sola veu en l'escena internacional.

La seguretat i la defensa

El Tractat de Lisboa defineix amb més claredat que mai el paper de la UE en afers exteriors i política de seguretat. Tot i això, les decisions sobre qüestions de defensa es continuen prenent per unanimitat.

Les missions que duu la UE fora del seu territori tenen com a finalitat mantenir la pau, prevenir conflictes i garantir la seguretat internacional en el marc de la Carta de les Nacions Unides.

El Tractat de Lisboa amplia el paper de la UE per incloure entre les seves funcions operacions de desarmament, assessorament i assistència militar i ajuda a l'estabilització un cop finalitzats els conflictes.

També preveu el Tractat de Lisboa la possibilitat que els estats membres que ho desitgin puguin aprofundir la seva col·laboració en matèria de defensa. D'això se'n diu *cooperació reforçada*.

El Tractat estableix que els estats membres posin a disposició de la UE la capacitat civil i militar necessària per dur a terme la política comuna de seguretat i defensa i especifica també quin ha de ser el paper de l'Agència Europea de Defensa.

El Tractat també inclou una clàusula de solidaritat, de naturalesa voluntària, per als casos en què un estat membre sigui víctima d'un atac terrorista o d'una catàstrofe natural o d'origen humà.

La justícia i la delinqüència

El Tractat de Lisboa incorpora un seguit de disposicions que enforteixen la capacitat de la UE per lluitar contra la delinqüència transfronterera i internacional, la immigració il·legal i el tràfic d'éssers humans, d'armes i d'estupefaents.

Gràcies a la simplificació que proposa el Tractat de Lisboa hem aconseguit una més gran transparència en aquest terreny, s'ha enfortit el paper del Parlament Europeu i del Tribunal de Justícia i, mitjançant el vot per majoria qualificada, s'han agilitzat les decisions.

Les noves disposicions fan possible que la Unió Europea i els seus estats membres puguin protegir més eficaçment els interessos financers de la Unió i lluitar contra la delinqüència transfronterera internacional.

Les noves disposicions respecten els diversos ordenaments i tradicions jurídiques dels estats membres tot creant, per exemple, un *fre d'emergència*, que permet que un estat membre deixi de participar en qualsevol nova mesura que consideri que atempta contra aspectes fonamentals del seu sistema penal.

Excepcionalment, Irlanda i el Regne Unit, que no formen part del sistema de control de fronteres de Schengen i que a més a més tenen un sistema jurídic basat en el dret consuetudinari, gaudeixen de la facultat de decidir si se sumen a cadascuna de les iniciatives legislatives que es prenguin en aquest àmbit.

La política social

El Tractat de Lisboa aprofundeix en els objectius socials de la UE i estableix que en totes les seves polítiques i actuacions la UE ha de vetllar per fomentar la creació de llocs de treball.

També es reconeix en el Tractat de Lisboa el paper cabdal que tenen en l'economia serveis com ara el transport públic, les telecomunicacions, els serveis postals i el subministrament de gas i d'electricitat.

Tot i això, les competències de la UE en aquest terreny són limitades atès que són els estats membres els qui gaudeixen d'un ampli marge de maniobra per subministrar, gestionar i organitzar aquesta mena de serveis i garantir les necessitats nacionals.

D'altra banda, la UE s'ha d'abstenir de dur a terme qualsevol mena d'actuació que pugui minvar les competències dels estats membres en matèria de serveis d'interès general com ara la sanitat, els serveis socials, la policia i les forces de seguretat o l'ensenyament públic.

La política salarial, el dret d'associació i la regulació del dret de vaga són assumptes que continuen en mans dels estats membres.

Nous àmbits de col·laboració

El Tractat de Lisboa també incorpora un seguit de disposicions que enforteixen la capacitat de col·laboració dels estats membres de la UE en diversos àmbits.

Actualment, n'hi ha un parell on la col·laboració té especial importància: el canvi climàtic i l'energia.

El canvi climàtic: El Tractat de Lisboa dóna prioritat al desenvolupament sostenible a Europa mitjançant un alt nivell de protecció i de millora del medi ambient.

El Tractat de Lisboa facilita que es puguin prendre mesures per lluitar contra els problemes mediambientals a escala regional i a escala mundial i, sobretot, per mirar de frenar el canvi climàtic.

Gràcies a l'augment de les competències de la UE en matèria de lluita contra el canvi climàtic, Europa continua a l'avantguarda de la lluita contra l'escalfament global.

L'energia: El Tractat de Lisboa inclou noves disposicions per vetllar pel correcte funcionament del mercat de l'energia i sobretot per garantir la seguretat del subministrament, l'eficiència i l'estalvi energètics i per fomentar el desenvolupament de noves fonts renovables d'energia.

La seguretat del subministrament energètic és un tema clau per a tots els estats membres.

El Tractat de Lisboa reitera el compromís de la UE amb una política energètica comuna sostenible.

El Tractat de Lisboa també estableix una nova base per a la cooperació en matèria d'esports, ajuda humanitària, protecció civil, turisme i recerca espacial.

Els Drets Humans

El Tractat de Lisboa reconeix els drets, les llibertats i els principis establerts en la Carta de Drets Fonamentals.

La Carta de Drets Fonamentals va ser signada pels estats membres l'any 2000 i ara ha esdevingut jurídicament vinculant.

Tant a l'hora de proposar legislació, com en el moment d'aplicar-la, la UE ha de respectar els drets que s'estableixen en la Carta. Els estats membres també han de respectar els drets establerts en la Carta a l'hora d'aplicar la legislació procedent de la UE.

Entre els drets que reconeix la Carta figuren la protecció de les dades personals, el dret d'asil, la no discriminació i la igualtat davant la llei, la igualtat de gènere, els drets dels infants i de la gent gran i drets socials com ara la protecció davant dels acomiadaments injustificats i l'accés a la seguretat social i a l'assistència sanitària.

El Tractat de Lisboa també permet que la UE subscriuï amb personalitat jurídica pròpia la Convenció Europea de Drets Humans. La Convenció i el Tribunal Europeu de Drets Humans, que vetlla pel seu respecte, són el fonament de la protecció dels Drets Humans a Europa.

VOLEU SABER-NE MÉS?

El Tractat de Lisboa és un document molt llarg i de lectura difícil: més de tres-centes pàgines en la seva versió consolidada, annexos i protocols inclosos, moltes modificacions i actualitzacions normatives de tractats anteriors.

En aquesta guia insistim només en els elements nous del Tractat. Tot i això, a l'enllaç següent podeu descarregar-vos la versió íntegra del Tractat, les versions consolidades dels tractats modificats pel Tractat de Lisboa i més informació:

http://europa.eu/lisbon_treaty/full_text/index_es.htm

El camí cap a Lisboa

El Tractat de Lisboa és el resultat de sis anys de llargs debats entre els estats membres sobre les reformes que calia fer per fer front als reptes del segle XXI.

1952: Tractat de París constitutiu de la Comunitat Europea del Carbó i de l'Acer

1957: Tractats de Roma constitutius de la Comunitat Econòmica Europea i d'Euratom

1986: Acta Única Europea

1992: Tractat de Maastricht

1997: Tractat d'Amsterdam

2001: Tractat de Niça

2004: Tractat pel qual s'estableix una Constitució per a Europa signat pels estats membres a Roma

2005: França i els Països Baixos rebutgen en referèndum el Tractat constitucional del 2004

2007: Signatura del Tractat de Lisboa pels vint-i-set estats membres

2007 - 2009: Ratificació del Tractat de Lisboa per vint-i-sis dels vint-i-set estats membres

2008: Irlanda rebutja en referèndum ratificar el Tractat de Lisboa

2009: El Consell Europeu confirma que hi haurà un comissari per estat membre i els caps d'estat i de govern aproven les garanties jurídiques que demana Irlanda en relació amb la seva fiscalitat, el dret a la vida, l'educació, la família i la seva tradicional política de neutralitat militar, que s'incorporen als Tractats de la UE mitjançant un protocol. També s'aprova una declaració solemne sobre la importància dels drets dels treballadors i dels serveis públics.

2009: Irlanda aprova en referèndum el Tractat de Lisboa

1 de desembre del 2009: Entrada en vigor del Tractat de Lisboa

Els canvis institucionals

Institucions i òrgans de la UE

Principals institucions de la UE:

- Parlament Europeu
- Consell Europeu
- Consell de Ministres
- Comissió Europea
- Tribunal de Justícia
- Banc Central Europeu
- Tribunal de Comptes

Altres òrgans de la UE:

- Comitè de les Regions
- Comitè Econòmic i Social Europeu
- Banc Europeu d'Inversions

El Parlament Europeu

El Parlament Europeu és la institució de la UE que representa els ciutadans dels estats membres els diputats de la qual són elegits per sufragi universal.

El Tractat de Lisboa incrementa el nombre d'àmbits en què el Parlament Europeu comparteix la tasca legislativa amb el Consell de Ministres. També millora el poder de control pressupostari del Parlament.

D'aquest poder compartit pel Parlament i el Consell de Ministres se'n diu *codecisió*.

Amb el Tractat de Lisboa la codecisió esdevé el procediment legislatiu ordinari i s'amplia a noves polítiques com ara la de llibertat, seguretat i justícia.

Tot plegat pretén millorar la capacitat legislativa del Parlament Europeu.

El Tractat de Lisboa també atorga al Parlament Europeu més protagonisme a l'hora d'aprovar el pressupost de la UE.

El Consell Europeu

El Consell Europeu està format pels caps de govern i pels caps d'estat amb poders executius dels estats membres.

El Consell Europeu marca les orientacions polítiques de la UE i n'estableix les prioritats.

El Tractat de Lisboa fa del Consell Europeu una institució més de la UE a tots els efectes i en defineix clarament les competències.

El Tractat de Lisboa crea el nou càrrec de President del Consell Europeu.

El President del Consell Europeu és triat pels membres del Consell Europeu i ocupa el càrrec per un màxim de cinc anys.

El President del Consell Europeu en presideix les reunions, s'encarrega de donar continuïtat a la tasca del Consell i representa la UE en l'escena internacional al més alt nivell.

Tot plegat representa un canvi important respecte del sistema anterior en què eren els estats membres els qui durant els sis mesos en què els tocava presidir la UE també presidien el Consell Europeu.

La nova figura de President del Consell Europeu permet que l'activitat de la UE sigui més visible i coherent.

El Consell de Ministres

El Consell de Ministres, o simplement el Consell, està format pels ministres, del ram que toqui en cada ocasió, dels governs dels vint-i-set Estats membres.

El Consell de Ministres és una institució cabdal en la presa de decisions de la UE, en coordina les polítiques econòmiques i en lidera la política exterior i de seguretat comuna.

El Consell de Ministres comparteix els poders legislatiu i pressupostari amb el Parlament Europeu.

El Tractat de Lisboa hi amplia el vot per majoria qualificada i redueix el nombre d'assumptes que requereixen la unanimitat.

I a partir del 2014 s'introduirà un sistema conegut com a *doble majoria*: les decisions del Consell de Ministres necessitaran una majoria qualificada del 55% dels estats membres que representi com a mínim el 65% de la població de la UE. Aquest sistema donarà una doble legitimitat a les decisions: nacional i demogràfica.

En àmbits com ara l'agricultura, l'economia i l'energia, el Consell de Ministres és presidit pel ministre del país a qui pertoca la presidència semestral rotativa de la UE.

Aquestes mesures faran que el sistema de presidència de la UE més coherent i efectiu.

L'Alt Representant de la Unió per als Afers Exteriors i la Política de Seguretat i Vicepresident de la Comissió

El Tractat de Lisboa crea un nou càrrec per dirigir els afers exteriors i la política de seguretat i de defensa comuna de la UE. El nomenament d'aquest Alt Representant de la Unió, que és alhora Vicepresident de la Comissió Europea, és un gran pas endavant, que combina dos càrrecs que ja existien: el de l'Alt Representant per a la Política Exterior i de Seguretat Comuna (PESC) i el de Comissari de Relacions Exteriors.

L'Alt Representant, que és alhora Vicepresident de la Comissió Europea i és nomenat pel Consell Europeu, presideix el Consell de Ministres d'Afers Exteriors, fa propostes polítiques, duu a terme la política exterior en nom del Consell Europeu i representa la posició de la Unió Europea en l'escena internacional.

D'aquesta manera, la UE pot defensar millor els seus interessos en l'escena internacional i parlar-hi amb una sola veu.

La Comissió Europea

La Comissió Europea és l'executiu europeu i té com a missió representar els interessos generals de la UE independentment dels estats membres.

La Comissió Europea és responsable davant del Parlament Europeu.

La Comissió Europea és l'única institució de la UE amb plena facultat per presentar propostes legislatives.

La Comissió Europea també executa les polítiques de la Unió, garanteix que s'executi el pressupost, gestiona els programes de la UE, representa la UE en les negociacions internacionals i vetlla perquè els tractats siguin aplicats correctament.

En el Consell Europeu de desembre del 2008 els caps d'estats i de govern van arribar a l'acord que la Comissió Europea continués estant formada per un comissari per cadascun dels estats membres.

Qui fa què

El Tractat de Lisboa especifica:

- quines són les competències de la UE
- quines són les competències dels estats membres
- quines competències són compartides

El Tractat de Lisboa estableix els **límits de les competències de la UE** amb més claredat que mai.

Una norma bàsica és que la UE només pot exercir les competències que li hagin estat conferides pels estats membres. La resta de competències corresponen als estats membres.

- La UE té competències exclusives en matèria de defensa de la lliure competència, política monetària de l'euro i política comercial comuna.
- Els estats membres són principalment responsables en àmbits com ara la salut, l'educació i la política industrial.
- La UE i els estats membres comparteixen competències en àmbits com ara el mercat interior, l'agricultura, el transport i l'energia.

Altres disposicions

El Tractat de Lisboa reitera el **respecte de la UE per la igualtat dels estats membres** i les seves identitats nacionals, incloent-hi l'autonomia local i regional. També s'estableix en el Tractat de Lisboa el compromís de protegir la diversitat cultural i lingüística de la UE.

Per primera vegada s'ha inclòs en el Tractat una disposició perquè **qualsevol estat membre de la Unió Europea que ho desitgi pugui deixar-ho de ser** i s'hi estableix el mecanisme que caldria seguir arribat el cas.

Noves competències per als parlaments nacionals

Per primera vegada els parlaments nacionals poden participar directament en les decisions europees.

D'acord amb el Tractat de Lisboa, cal trametre totes les propostes legislatives de la UE als parlaments nacionals.

Està prevista la creació d'un sistema d'alerta perquè qualsevol parlament nacional pugui disposar de vuit setmanes per concloure si considera que una determinada proposta legislativa de la UE vulnera competències nacionals.

Si prou parlaments nacionals hi presenten objeccions, es pot modificar o retirar la proposta legislativa de la UE.

Aquest sistema d'alerta dóna als parlaments nacionals els mitjans de garantir que la UE no excedeixi les seves competències intentant regular assumptes que poden ser més ben resolts en l'àmbit nacional, autonòmic o local.

Glossari

Base jurídica

El Tractat de Lisboa modifica el Tractat de la Unió Europea i el Tractat constitutiu de la Comunitat Europea. És l'últim d'una sèrie de tractats que han anat actualitzant i consolidant el fonament jurídic de la UE, o base jurídica, en terminologia europea.

En virtut del Tractat de Lisboa, la UE gaudeix de personalitat jurídica pròpia. Fins a l'entrada en vigor del Tractat de Lisboa, la Comunitat Europea i la Unió Europea tenien estatuts diferents i no es regien per les mateixes normatives a l'hora de prendre decisions. El Tractat de Lisboa posa terme a aquesta dualitat i fa possible, doncs, que la Unió Europea pugui tenir finalment la seva pròpia personalitat jurídica.

Aquest canvi pretén millorar la capacitat de la UE per actuar en l'escena internacional i fa que la Unió sigui més eficaç, coherent i creïble en les seves relacions amb la resta del món.

Votació per majoria qualificada i doble majoria

El sistema de votació per majoria qualificada és el que ja es feia servir fins a l'entrada en vigor del Tractat de Lisboa en moltes de les decisions del Consell de Ministres. En virtut del nou Tractat de Lisboa, però, s'amplia aquest sistema a molts més àmbits i es redefeix el seu funcionament.

A partir del 2014 les decisions del Consell de Ministres només necessitaran per ser aprovades una majoria qualificada del 55% dels estats membres que representi com a mínim el 65% de la població de la UE. D'això se n'ha dit "doble majoria". I només caldrà un mínim de quatre estats membres per bloquejar una decisió. Aquest sistema deixa els estats membres amb menys població en una posició més equilibrada respecte dels més poblats.

Tot i això, en determinats àmbits, com ara en el de la fiscalitat o en el de la defensa, les decisions continuen requerint la unanimitat.

Cooperació reforçada

En el Tractat de la Unió Europea, modificat pel Tractat d'Amsterdam i pel de Lisboa, es reconeix que les successives ampliacions de la UE han anat modificant els trets característics de la Unió i s'hi estableix una sèrie de normes per al cas en què hi hagi un grup d'estats membres que desitgin aprofundir la seva col·laboració en un àmbit concret. D'això se n'ha dit *cooperació reforçada*.

Per cooperació reforçada s'entén, doncs, el fet que un grup de països puguin actuar plegats en alguna qüestió sense que hi hagin de participar necessàriament tots i cadascun dels vint-i-set estats membres de la UE. La cooperació reforçada també permet que qualsevol estat membre que ho desitgi es pugui mantenir al marge de qualsevol decisió comuna, sense que això impedeixi que d'altres estats membres la puguin tirar endavant.

Subsidiarietat i proporcionalitat

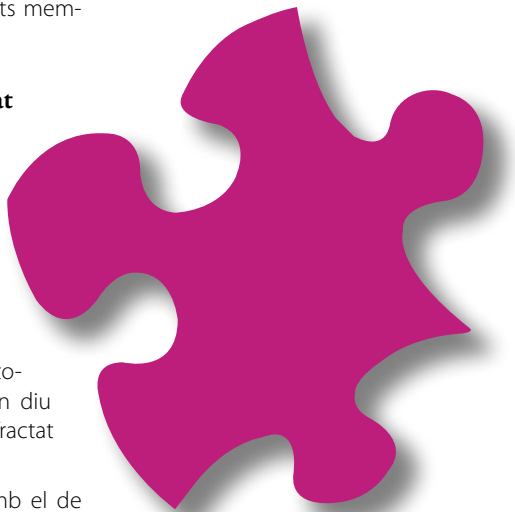
A la UE les decisions sempre han de ser preses com més a prop dels ciutadans millor. Tret dels àmbits que són de la seva exclusiva competència, la UE s'ha d'abstenir d'actuar en la resta de qüestions, a menys que la seva intervenció resulti més eficaç que qualsevol altra duta a terme en l'àmbit nacional, autonòmic o local. D'aquest principi se'n diu subsidiarietat i està consagrat en el Tractat de Lisboa.

Aquest principi es complementa amb el de proporcionalitat en virtut del qual la UE ha de restringir la seva acció a l'estrictament necessari per dur a terme els objectius establerts en el Tractat.

Procediment de codecisió: el procediment legislatiu ordinari

Codecisió és el terme que descriu la facultat del Parlament Europeu per legislar juntament i en peu d'igualtat amb el Consell de Ministres. El Tractat de Lisboa generalitza la codecisió i en fa el procediment legislatiu ordinari del Parlament Europeu i del Consell de Ministres.

Això vol dir que el procés de decisió de la Unió Europea es basa en la doble legitimitat de la representació ciutadana mitjançant els diputats del Parlament Europeu i en la dels estats membres representats pels ministres nacionals en el Consell de Ministres.

Contacteu la Unió Europea

■ EN LÍNIA

Trobareu informació sobre la Unió Europea en totes les llengües oficials a:
<http://europa.eu>

■ EN PERSONA

Hi ha centenars de centres locals d'informació sobre la UE distribuïts per tot Europa. Per saber quin és el centre més proper a vosaltres, podeu consultar el web: <http://ec.europa.eu/europedirect/>

■ PER TELÈFON O PER CORREU ELECTRÒNIC

EUROPE DIRECT és un servei que respon a les vostres preguntes sobre la Unió Europea. Podeu consultar-lo mitjançant el telèfon **00 800 6 7 8 9 10 11** (des de fora de la UE, a través del telèfon de pagament **00 32 2 299 96 96**) o per correu electrònic mitjançant el web de EUROPE DIRECT: <http://ec.europa.eu/europedirect/>

■ LLEGIU SOBRE EUROPA

Consulteu les publicacions sobre la UE amb un sol clic a Internet: <http://bookshop.europa.eu>

REPRESENTACIONS DE LA COMISSIÓ EUROPEA

Representació a Barcelona

Passeig de Gràcia, 90
E-08008 Barcelona
Tel. (34) 93 467 73 80
Fax (34) 93 467 73 81
comm-rep-barcelone@ec.europa.eu
<http://ec.europa.eu/spain/barcelona>

Representació a Espanya

Paseo de la Castellana, 46
E-28046 Madrid
Tel. (34) 91 423 80 00
Fax (34) 91 423 80 18
eu-es-docu@ec.europa.eu
<http://ec.europa.eu/spain>

OFICINES DEL PARLAMENT EUROPEU

Oficina a Barcelona

Passeig de Gràcia, 90
E-08008 Barcelona
Tel. (34) 93 272 20 44
Fax (34) 93 272 20 45
epbarcelona@europarl.europa.eu
<http://www.europarl.europa.eu>
<http://www.europarlbarcelona.eu/>

Oficina a Espanya

Paseo de la Castellana, 46
E- 28046 Madrid
Tel. (34) 91 436 47 47
Fax (34) 91 578 31 71
epmadrid@europarl.europa.eu
<http://www.europarl.europa.eu>
<http://www.europarl.es>

Hi ha representacions de la Comissió Europea i oficines del Parlament Europeu a tots els països de la Unió Europea. També hi ha delegacions de la Comissió Europea a altres parts del món.

GUIA DEL TRACTAT DE LISBOA

Després dels milions de víctimes que havien causat les guerres mundials a Europa, la creació de la Unió Europea va marcar el començament d'una nova era en què els països europeus decidien resoldre els seus conflictes mitjançant el diàleg i no mitjançant les armes.

Avui dia els ciutadans de la UE gaudeixen d'un munt d'avantatges, és cert, però val a dir que les normes actuals van ser dissenyades per a una UE molt més petita que no havia de fer front a reptes del món actual com ara el canvi climàtic, la recessió mundial o la delinqüència internacional. La UE té un gran potencial per fer front a tots aquests problemes i té el compromís de plantar-hi cara, però només era possible fer-ho si millorava el seu funcionament.

Aquesta és precisament la finalitat del Tractat de Lisboa: fer que la UE sigui més democràtica, més eficaç i més transparent i donar a ciutadans i parlaments nacionals més possibilitats de participar en les decisions que es prenen a escala europea. D'altra banda, el Tractat de Lisboa també permet que la Unió Europea tingui una presència més gran i més visible en el món tot respectant, però, els interessos nacionals dels seus estats membres.

En aquest fullet trobareu informació sobre algunes de les conseqüències que té el Tractat de Lisboa per als ciutadans europeus.

